

Raad voor Cultuur

Aan
De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
Ontwerp-selectielijst archiefbescheiden *Milieubebeer* over de periode vanaf
1945 voor de zorgdragers de ministers van Defensie en Verkeer en
Waterstaat

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Datum

Uw kenmerk
C/S/03/2354

Uw brief van
04-10-2003

Ons kenmerk
arc-2003.6517/3

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de bovengenoemde zorgdragers in de zin van de Archiefwet 1995, u hebben verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden *Milieubebeer* over de periode vanaf 1945. In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hierbij biedt hij u zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerplijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. Mits rekening wordt gehouden met zijn aanbevelingen, adviseert de Raad u deze selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-1994. De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies mede beantwoord. De bijlage bij dit advies bevat een aantal concrete aanbevelingen voor redactionele verbeteringen die de bruikbaarheid van de lijst kunnen bevorderen en misverstanden over de interpretatie van handelingen kunnen voorkomen.
3. *Toetsing van procedurele aspecten*
§ 3.1. *Ontwerplijst*

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

Deze ontwerprijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan het ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Milieubeheer. Een institutioneel onderzoek naar de handelingen van de diverse actoren op het beleidsterrein Milieubeheer en de thans daaronder vallende taken van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over de jaren 1945-1994* (Den Haag 2000, PIVOT-rapport nr. 94).

De inleiding op de ontwerp-selectielijst maakt melding van aanvullend onderzoek voor de periode 1994-2001 in opdracht van de beide zorgdraggers die de lijst nu indienen. De onderzoeksverantwoording is echter mager, waardoor niet te achterhalen is of alle voor de periode 1994-2001 relevante bronnen en grondslagen zijn onderzocht.

Wel blijkt uit de inleiding dat het aanvullend onderzoek voor de minister van Verkeer en Waterstaat slechts heeft geleid tot de formulering van handelingen die af te leiden waren uit het oorspronkelijke rapport.

Bij Defensie was de vuurwerkramp van Enschede de aanleiding om aanvullend onderzoek te doen. Het oorspronkelijke rapport bleek op dit punt voor Defensie onvolledig. Het onderzoek bij Defensie resulteerde in gewijzigde handelingen en een aanvulling op de contextbeschrijving.

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdraggers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerprijst mee te werken.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

De Raad vraagt zich af, of de terinzagelegging correct is verlopen. In de lijst zoals die voor advies is voorgelegd zijn namelijk de resultaten van het driehoeksoverleg niet verwerkt. De Raad adviseert u na te gaan of er sprake is geweest van terinzagelegging van de verkeerde versie van de lijst. Mocht blijken dat dat inderdaad het geval is geweest, dan is het naar het oordeel van de Raad noodzakelijk de lijst nogmaals, maar dan correct, ter inzage te leggen. Alleen als de hernieuwde terinzagelegging tot reacties leidt, vindt de Raad het nodig dat

de lijst opnieuw voor advies wordt aangeboden. Als reacties uitblijven, volstaat het onderhavige advies.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*
Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerplijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-2003.6517/3

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerplijst

De ontwerplijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode vanaf 1945, waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

Het rapport institutioneel onderzoek dat aan de lijst ten grondslag ligt, heeft betrekking op de periode 1945-1994. De reikwijdte van het aanvullend onderzoek is voor de Raad door inadequate onderzoeksverantwoording niet vast te stellen. Uw adviesaanvraag spreekt over vaststelling voor de periode vanaf 1945.

De Raad voorziet daardoor problemen en onduidelijkheden bij het onderhoud van deze lijst. De periodisering 'vanaf 1945' suggereert dat de lijst geldig, bruikbaar en dekkend is, ook naar de toekomst, terwijl dat niet zeker is voor de jaren vanaf 1994. Daarom adviseert de Raad u deze ontwerp-lijst niet vast te stellen voor een periode die de in het oorspronkelijke institutioneel onderzoek onderzochte periode overstijgt. Het is de Raad n.a.v. eerdere adviezen van soortgelijke strekking gebleken, dat de implicaties daarvan voor de betrokkenen niet geheel duidelijk zijn. Daarom zij met nadruk gesteld dat dit advies slechts betekent dat de neerslag van handelingen die na 1994 zijn gewijzigd of nieuw zijn geformuleerd niet op basis van deze selectielijst kan worden geselecteerd. Voor ongewijzigde handelingen kan de lijst conform het Archiefbesluit, artikel 2 lid 2, tot maximaal 20 jaar na vaststelling gebruikt worden.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria constateert de Raad dat als zodanig de criteria

uit 1997 zijn gebruikt, die niet formeel zijn vastgesteld. De Raad is verontrust over het uitblijven van de door het Nationaal Archief aangekondigde aanpassingen in de wijze van archiefselectie, waarin de kwestie van de status van de selectiecriteria zou worden meegenomen.

Overigens zijn de selectiecriteria niet in de ontwerplijst vermeld. Strikt genomen is dat in strijd met het Archiefbesluit 1995, art. 5 sub e. De Raad gaat er echter vanuit dat ook het verslag driehoeksoverleg samen met de ontwerplijst ter inzage heeft gelegen, zodat de burgers toch kennis hebben kunnen nemen van de gehanteerde selectiecriteria. Wel adviseert hij u uiteraard de selectiecriteria toe te voegen als de lijst wordt vastgesteld.

Pagina

4

Ons kenmerk

arc-2003.6517/3

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen.

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria is de Raad ervan overtuigd dat het administratieve belang, omvattende de aspecten 'verantwoording en bedrijfsvoering', genoegzaam is gewaardeerd. De Raad betwijfelt of met het belang van de recht- en bewijszoekenden voldoende rekening is gehouden. In de hierna volgende paragraaf gaat hij nader op zijn aarzelingen in.

Voor wat betreft de waardering van het historisch belang bij de in de concept-lijst genoemde handelingen, conformeert de Raad zich, behoudens hetgeen in paragraaf 5 volgt, aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp en de daarover in het driehoeksoverleg bereikte overeenstemming.

5. Nadere beoordeling van de ontwerplijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerplijst gezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de volgende opmerkingen.

Niet verwerkte resultaten van het driehoeksoverleg

Onder verwijzing naar de in paragraaf 3.3 gemaakte opmerking, adviseert de Raad u de resultaten van het driehoeksoverleg correct te verwerken in de vast te stellen lijst.

Handeling 1730: het ontvangen van een meerjarenvisie in hoofdlijnen van de Raad voor het milieu- en natuuronderzoek

Het ontvangen van een rapport is een handeling zonder inhoud. De waardering B lijkt de Raad dan ook niet nodig. Hij mist hier de handeling die beschrijft welke acties de actor in kwestie naar aanleiding van de meerjarenvisie onderneemt, en waarvoor een B1 waardering wellicht wel op zijn plaats zou zijn.

Handeling 1334: het periodiek controleren van al dan niet militaire inrichtingen met explosieven en/of schietterreinen op de naleving van de milieuregels

De Raad acht de voorgestelde vernietigingstermijn van 2 jaar na afdoening van de controle en de opvolging van de aanwijzingen vanuit het oogpunt van de recht- en bewijszoekende burger veel te kort. De vuurwerkcramp in Enschede riep niet alleen twijfels op over de bedrijfsvoering bij SE Fireworks, maar ook over de deugdelijkheid van de controles van de verschillende overheden. De voorgestelde vernietigingstermijn zou het onmogelijk maken daarover achteraf nog uitspraken te doen. Daarom adviseert de Raad u de vernietigingstermijn voor deze handeling te relateren aan de geldigheidsduur van de milieuvergunning van de inrichting in kwestie.

Pagina

5

Ons kenmerk

arc-2003.6517/3

Handeling 1736: het overeenstemmen met de minister belast met het milieubeheer over het aanwijzen van diensten/ambtenaren die toezicht houden op de naleving van de milieuwetgeving

Handeling 1739: het overeenstemmen met de minister belast met het milieubeheer over het stellen van (nadere) regels betreffende de taakvervulling van de diensten/ambtenaren die toezicht houden op de naleving van de milieuwetgeving

Deze handelingen worden voorgedragen voor bewaring op grond van criterium 5. De Raad adviseert u hier criterium 4 te hanteren, zoals ook gebeurt t.a.v. de sterk vergelijkbare handeling 1737.

6.

Advies

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1945-1994, met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris